

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **O.**, so sídlom v M., zastúpeného JUDr. S. K., advokátom v M., proti žalovaným **1/ V. H.**, bývajúcemu v M., **2/ B. H.**, bývajúcej v M., **o zaplatenie 1 695,24 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 8 C 149/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 14. februára 2013 sp. zn. 5 Co 379/2011, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 14. februára 2013 sp. zn. 5 Co 379/2011 vo výroku, ktorým bol zmenený rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 4. novembra 2004 č. k. 8 C 149/2004-94 a vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu Košice na ďalšie konanie.

Dovolanie proti výroku rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 14. februára 2013 sp. zn. 5 Co 379/2011, ktorým v ostatnej časti rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 4. novembra 2004 č. k. 8 C 149/2004-94 zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom zo 4. novembra 2004 č. k. 8 C 149/2004-94 uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 57 071 Sk s 0,5 % poplatkom z omeškania z dlžnej sumy za každý deň omeškania od 1. januára 2004 do zaplatenia a trovy konania 2 850 Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaným 1/, 2/ zároveň uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet právneho zástupcu žalobcu JUDr. S. K. trovy právneho zastúpenia 14 536 Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení uviedol, že vychádzajúc z § 8a ods. 1, 4 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (jeho

znenie citoval), vykonaným dokazovaním mal preukázané, že nie sú splnené podmienky ani na zastavenie, ani na zamietnutie žaloby, pretože žalovaní nepreukázali, že by nedoplatok 57 071 Sk na úhradách spojených s užívaním bytu za obdobie od 1. marca 2001 do 31. decembra 2003 zaplatili a nenapadli ani výšku žalobcom vyčísleného dlhu. Argumentáciu žalovaného 1/, že z peňazí ktoré platí každý vlastník bytového domu je platená aj právnička žalobcu a preto odmieta znášať náklady jeho advokáta označil súd prvého stupňa za irelevantnú, pretože ním napádaná suma 125 Sk je príspevkom za výkon správy OSBD a žalovaní sa ju zaviazali platiť podpísaním pristúpenia k zmluve o výkone správy, zatiaľ čo trovy právneho zástupcu účastníka v konaní pred súdom, znáša tá strana, ktorá je v spore neúspešná. Keďže mal okresný súd za dostatočne preukázané, že žalovaní si neplnia svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o výkone správy, prihliadnuc na to, že už v minulosti nároky žalobcu uznali a v uznávacom prejave vzali na vedomie aj skutočnosť, že v prípade, že nedodržia podmienky dohody, dlžoba bude vymáhaná súdnou cestou a najmä na nedostatočnú obranu žalovaného 1/, ktorý je ochotný vysporiadať svoje pohľadávky voči žalobcovi až potom, keď žalobca uspokojí nároky jeho klienta, žalobe v celom rozsahu vyhovel. Po preskúmaní správnosti vyúčtovania úhrad za služby spojené s užívaním bytu a opodstatnenosti týchto nákladov súd prvého stupňa zistil, že dlh žalovaných pozostáva z nedoplatku 22 692 Sk za r. 2001, 4 200,90 Sk za r. 2002 a 30 177,90 Sk za r. 2003. Na základe uvedených skutočností zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 57 071 Sk s 0,5 % poplatkom z omeškania z dlžnej sumy od 1. januára 2004 až do zaplatenia, na ktorý má žalobca nárok podľa čl. 3 bodu 5 Zmluvy o výkone správy. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi trovy konania.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného 1/ rozsudkom zo 14. februára 2013 sp. zn. 5 Co 379/2011 rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaných zaplatiť istinu 1 894,41 € zmenil tak, že žalobu zamietol. V ostatnej časti rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd prejednal odvolanie v rozsahu vyplývajúcom z § 212 ods. 1, ods. 2 písm. c/ O.s.p. a zistil, že neboli splnené podmienky na potvrdenie (§ 219) rozsudku, ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1), pokiaľ ide o výrok o povinnosti žalovaných zaplatiť istinu 1 894,41 €, preto rozsudok v uvedenom výroku, podľa § 220 O.s.p., zmenil, tak že žalobu o zaplatenie istiny 1 894,41 € zamietol. Uviedol, že dlh žalovaných zanikol splnením, čo je preukázané fotokópiami (č.1. 221-224) výpisov z účtov, a fotokópiami (č.1. 225-228) prehľadu ročných platieb

za r. 2007-2010, predložených žalobcom. Aj keď platby uskutočnil iba žalovaný 1/, vzhľadom na to, že záväzok žalovaných je solidárny, plnením žalovaného 1/ zanikol aj záväzok žalovanej 2/. Bez ohľadu na to, že žalovaný 1/ iba sumu 947,21 € označil ako platbu do exekučného konania "E.", aj ostatné jeho platby (a rovnako tak aj preplatok za r. 2007) mal žalobca započítat' na úhradu dlhu, ktorý je predmetom tohto konania a nie ich zaúčtovať na bežné mesačne úhrady. Odvolací sú ďalej poznamenal, že aj keď Občiansky zákonník (ďalej len „O.z.“), účinný od 1. januára 1992, už nemá úpravu, akú obsahoval § 73 O.z., účinný do 31. decembra 1991, (ak má tomu istému veriteľovi dlžník splniť niekoľko dlhov a plnenie nestačí na vyrovnanie všetkých, je vyrovnaný dlh, o ktorom dlžník pri plnení vyhlási, že ho chce splniť; inak sa plnením uhradí dlh najskôr zročný, a to najprv jeho príslušenstvo), postup žalobcu je v rozpore s dobrými mravmi, keďže mal za následok, že dlh žalovaných sa zväčšoval. Pokiaľ ide o povinnosť žalovaných zaplatiť žalobcovi 0,5 % poplatok z omeškania z dlžnej sumy za každý deň omeškania od 1. januára 2004 až do zaplatenia a trovy konania, odvolací súd uviedol, že nie sú splnené podmienky na potvrdenie rozsudku (§ 219), ani na jeho zmenu (§ 220), lebo v konaní došlo k vade uvedenej v § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., keďže sa účastníkom konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, preto rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f/, ods. 2 O.s.p. zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie. Rozsudok, pokiaľ ide o povinnosť žalovaných zaplatiť žalobcovi 0,5 % poplatok z omeškania z dlžnej sumy za každý deň omeškania od 1. januára 2004 až do zaplatenia, nezodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z § 157 ods. 2 O.s.p. a zásadám súdnej praxe, preto je nepreskúmateľný a tak musel byť v uvedenom rozsahu zrušený a vec musela byť vrátená súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku neuviedol ustanovenie právneho predpisu, podľa ktorého uložil žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcovi 0,5 % poplatok z omeškania z dlžnej sumy za každý deň omeškania od 1. januára 2004 až do zaplatenia. V ďalšom konaní preto súd uplatnený nárok na poplatok z omeškania opätovne posúdi [pričom sa vyrovná aj so všetkými skutočnosťami v odvolaní a podaní žalovaného 1/ (č.1. 251), konkrétne vo vzťahu k námietke premlčania a tvrdeniu, že žalobcovi naň nevznikol nárok], o ňom rozhodne a rozhodnutie odôvodní tak, aby bolo preskúmateľné.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie v celom rozsahu. Dovolateľ namietal, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie videl v tom, že napriek námietke žalobcu súd nesprávne aplikoval § 91 ods. 2 O.s.p. upravujúci nerozlučné procesné spoločenstvo a odvolanie žalovaného 1/ mal odmietnuť ako podané oneskorene. Dovolateľ

d'alej namietal, že napadnuté rozhodnutie je tiež postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok neprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Namietal, že súd v rozpore s § 120 O.s.p. nezisťoval rozhodné skutočnosti, najmä nezaoberal sa tvrdeniami žalobcu a nevykonával potrebné dokazovanie, či nemohlo dôjsť k účinnému doručeniu rozsudku už skôr v roku 2004. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaní sa k dovolaniam žalobcu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd rozsudkom tak, že **1. zmenil** rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaných zaplatiť istinu 1 894,41 € tak, že žalobu zamietol a **2.** v ostatnej časti rozsudok súdu prvého stupňa **zrušil** a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca napadol dovolaním uvedený rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu. Keďže napadnutý rozsudok obsahuje viacero výrokov, dovolací súd otázku prípustnosti dovolania smerujúceho proti jednotlivým výrokom rozsudku musel riešiť samostatne.

1. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého

stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t. j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným).

Pokiaľ ide o dovolanie smerujúce voči zmeňujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu, tak v dovolacom konaní vyšla najavo existencia vady uvedená v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. (prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že

zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci ide.

V zmysle § 372p O.s.p. sa na konanie začaté pred 15. októbrom 2008 použijú predpisy účinné od 15. októbra 2008 ak nie je ďalej ustanovené inak.

S účinnosťou od 15. októbra 2008 Občiansky súdny poriadok (zákon č. 384/2008 Z.z.) v ustanovení § 213 ods. 2 O.s.p. ustanovuje, že ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Úmyslom zákonodarcu, ako to vyplýva priamo z dôvodovej správy k zákonu č. 384/2008 Z.z. bolo týmto ustanovením v praxi zabrániť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. Uvádza sa v nej, že účastník tak bude mať možnosť vyjadriť sa k niektorej aplikácii doposiaľ nepoužitého ustanovenia, resp. inštitútu na zistený skutkový stav. Ustanovenie posilňuje právo na spravodlivý proces tým, že účastník bude môcť až po samotné rozhodnutie argumentovať a predvídať možné rozhodnutie súdu.

Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného druhu tzv. manuálnej povinnosti opravného súdu. Podstatou tejto poučovacej povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania. Ustanovenie právneho predpisu je pre vec rozhodujúce vtedy, keď odvolací súd mieni toto ustanovenie urobiť právnym základom pre rozhodnutie vo veci samej.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa návrh žalobcu posudzoval podľa ustanovenia § 8a ods. 1, 4 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a o nároku žalobcu rozhodol tak, že nárok žalobcu je opodstatnený. Odvolací súd právne vzťahy medzi účastníkmi konania posúdil podľa ustanovení § 3 ods. 1 a § 559 Občianskeho zákonníka a o návrhu žalobcu rozhodol tak, že ho z časti zamietol. Ak odvolací súd považoval ustanovenia Občianskeho zákonníka za rozhodujúce pre rozhodnutie veci, mal v súlade s ustanovením § 213 ods. 2 O.s.p. vyzvať účastníkov konania, aby sa k ich možnému použitiu vyjadrili. Zo spisu ale nevyplýva, že odvolací súd takto postupoval a žalobcovi nevytvoril procesnú možnosť vyjadriť sa k aplikácii predmetného zákona. Jeho procesný postup v dôsledku toho vykazuje vady konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesným vadám podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosť, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnými procesnými vadami, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalobcu uvedenými v dovolaní.

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu v jeho zmeňujúcej časti podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2. Pokiaľ ide o dovolanie smerujúce voči zrušujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu, i keď je tento výrok súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má povahu uznesenia, a preto prípustnosť dovolania žalobcu v takomto prípade treba posudzovať podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu.

V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. dovolanie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie

súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Podľa § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Pokiaľ ide o dovolanie žalobcu proti zrušujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu, je zrejmé, že ide o prípad, proti ktorému Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa § 239 O.s.p. nepripúšťa a vada konania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p. nebola dovolacím súdom zistená. Zrušením napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa a vrátením veci na ďalšie konanie, je žalobcovi opätovne vytvorená možnosť uplatňovať jeho procesné práva v ďalšom konaní vo veci, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu nie je konečné a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Obdobne môže uplatňovať svoje hmotnoprávne námietky, týkajúce sa právneho posúdenia veci.

V súvislosti s námietkou dovolateľa, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci treba uviesť, že táto vada je relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), avšak (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. To isté platí aj o nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania proti zrušujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcu v tejto časti odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2014

JUDr. Viera Petříková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová